

Cetatea Cavalerilor

Fondator: Col. r. Dr. Constantin MOȘINCAT
 Editor: Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
 Editură Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

1

Cuvântul nostru¹

În inima României, există o insulă locuită de secui și de români secuizați, insulă care a devenit un adevărat focar, în slujba iredentismului și revizionismului maghiar de la Budapesta.

Faptul este cunoscut aproape de toată lumea.

Nu e un secret pentru nimeni, că fostul imperiu austro-ungar s-a folosit de cele mai diabolice mijloace spre a maghiariza pe frații noi din această regiune și că această operă de maghiarizare a continuat cu mai multă furie sub dominația românească, când firesc era ca acest proces să se fi terminat odată cu unirea tuturor românilor.

O puzderie de ziare ungurești, -- adevărată otravă sufletească, - se distribuie în cele mai multe cazuri gratuit în teatrul, cinematografele și propagandiști de tot soiul, preoți care predică din amvoane, ura față de tot ce e românesc, slăvind timpurile de tristă aducere aminte, toți într-o diabolică unire se intrec să facă pe plac ligii revizioniste de peste hotar, adică dușmanilor Statului Român.

Din nenorocire, ungurii se pot felicita de felul cum au organizat aceași propagandă, pentru a-și aține scopul în parte.

Un impresionant număr de frați ai noștri și-au pierdut limba, obiceiurile, portul, credința și mai ales înțelegerea sufletului românesc.

Ceeace e mai grav - spunem răspicat - este faptul că nepăsarea românească a favorizat opera iredentiștilor maghiari, în loc ca noi să ne fi întors privirile spre bieții români și, robi de veacuri sub unguri și uitați azi în propria lor țară.

Ce ar zice ungurii dacă am cere să li se aplice minoritarilor, acela tratament a plicat de ei românilor, plna la 1914?

Drept era, ca toti românii din această țară și mai ales cel care au trait în mijlocul acestei vâltori vedeau zilnic atentatele împot riva sufletului romanesc, având și puterea în mâna, să și împlinit datoria sf ântă de a para la timp loviturile iredentiștilor și revizioniştilor maghiari și sli fl pus în slujba neamului, toate puterile lor.

Dar nu, neamul romanilor de pe aceste plaiuri, din ce în ce mai mic, n'a insemnat un aport electoral important și consecințele sunt din cele mai dureroase.

Daca unii au reușit totuși să-și păstreze integral sau în parte conștiința națională, aceasta e un adevărat miracol.

¹ Ținuturi secuizate, an I, nr.1/duminică 16 august 1936, p. 1

Cetatea Cavalerilor

Avram Iancu -150

Nr. 9 (25) septembrie 2022

A sosit însă vremea să nu mai privim nepăsători aceste grave atingeri aduse drepturilor românilor. Trebuie să ajutăm serios, și cu orice sacrificii, pe frații noștri spre a redobândi bunurile pierdute și locul cuvenit în viața Statului român.

În slujba acestui ideal, am socotit necesar să punem acest ziar.

El va expune, în mod obiectiv și amănunțit, toate faptele care se petrec în ținuturile secuizate, împărtășind în același timp și țăranilor cunoștințele de care au nevoie.

De altfel, rostul ziarului este cuprins chiar în titlul său.

Din numerele ce vor urma, se va vedea în ce măsură am reușit să ne împlinim datoria, și atunci opinia publică românească, în slujba căreia este pus, va judeca strădania noastră și rezultatele obținute.

Încă un cuvânt: toate intențiile noastre bune ar fi rămas numai intenții, dacă gândurile noastre n-ar fi fost înțelese și cu generozitate sprijinite de marele luptător pentru binele țării și al neamului românesc, domnul Stelian Popescu, directorul ziarului Universul și președintele general al Ligii Anti-revizioniste Române.

Mulțumirile noastre calde le vom traduce prin străduințele pe cari le vom depune spre a urma frumosul său exemplu de bun român, luptând pentru menținerea granițelor sfinte ale României și pentru ridicarea sufletului românesc, în cadrul Ligii Antirevizioniste Române!

ROMAN ROBU

Anul II Nr. 21.

NUMĂR FESTIV — EX. 2 Lei

Duminică 15 August 1937

ȚINUTURI SECUIZATE

ABONAMENTE: 100 Lei pe an
50 Lei pe șase luni
Pentru instituții 300 Lei anual

Redacția și Administrația:
Merceurea-Ciuc, Str. I. C. Brătianu Nr. 40

Telefon:
Nr. 55

Director:
ROMAN ROBU

Se face ziuă

Cu ocazia împlinirii unui an de existență a ziarului, câțiva prieteni s'au grăbit să mi facă nu numai obișnuitele felicitări și urări de bine dar mi-au făcut și mențiuni elogioase, remarcând succesele ce am avut și înfierând, în același timp, pe cei ce au privit și privesc încă cu nepăsare chestiunile atât de importante din ținuturile secuizate.

Odată cu mulțumirile mele, le spun tuturor, că nici odată n'am fost mai fericit ca acum, când acest ziar își serbează un an de viață. Sunt fericit, pentru că am învins greutățile multe și extraordinar de grele. Modestul dar hotărâtl nostru glas a trezit din amorfire pe mulți, cari pot aduce mari servicii cauzei noastre naționale în aceste ținuturi.

Sunt fericit, pentrucă ținuturile secuizate, au devenit de căiva timp, un centru de preocupare a celor ce li s'au încredințat destinele țării.

Concetățenii noștri minoritari s'au convins în sfârșit și ei că n'am fost stăpâniți de patima și șovinism, cum ne acuzau la început, și ne-am apărât numai drepturile noastre, așa cum se cuvenea și cu „documente” am arătat că acest pământ nu este secuiesc, ci românesc și pe nedrept îl numesc mulți secuine.

Tot cu documente am arătat și ne dreptățile suferite de frații noștri maghiarizați — de vitregia timpurilor trecute — spre a se convinge tineretul minoritar de azi, de felul cum au fost tratați românii sub dominația ungurească, libertățile de care se bucură ei în această țară și de a scoate în evidență dreptul nostru de a readuce în sânul marelui familii românești pe cei maghiarizați.

Nu. Statului român, nici prin gând nu i trece să des-nționalizeze pe secui și unguri. Noua ne trebuie numai pe ai noștri și nimic mai mult.

Ne mai bucură și faptul că încercările agenților revizionisti unguri, de a agita populația secuizată în contra statului român, se isbesc nu numai de noi ci chiar de secui care încep să respingă orice intenții de acest fel sosite de peste granița de Vest a țării, convingși fiind ca fericirea lor nu e așa cum o visează revizionștii unguri și că o apropiere sinceră între români și secui de aici, este absolut necesară. Da, se face ziuă! În această direcție trebuia să îl lucră toți, de mulți, dacă își iubeau cu adevărat țara și neamul.

La acest punct am voit să ajungem de mult și de aceia ne bucurăm că am fost înțeleși.

Aceste constatări, m'au făcut să evit facerea unei dari de seamă asupra a tot ce s'a petrecut aici în decurs de un an, și în care s'au arat foarte greutăți care stau în calea unui ziar de provincie și mai ales în Merceurea Ciuc, unde până acum n'a trăit un ziar românesc mai mult de câteva luni, pentrucă era rău primit chiar și de românii care aveau datorii să-l sprijine.

În politica de partid nu ne vom amesteca nici în viitor, spre a putea servi cauza tuturor românilor din aceste ținuturi și nu numai un grup restrâns de oameni și spre a putea spune cât mai curând, deschis și tare: „S'a făcut ziuă!”.

Roman Robu

PRIVITURĂ

Foto Ing. Aladics, M.-Ciuc

La împlinirea unui an de apariție

de MIHAIL NEGRU

Într'un vechiu ținut românesc, — unde simțirea și vorbirea românească au fost supuse unei îndelungi silniciri, — se face, încet-încet, dreptate...

Sute de ani de crudă opresiune n'au putut nimici ființa națională a populației bășinașe.

Dar barbare metode, — triste rămășițe ale epocii medievale, — și amăgirea fără nici un scrupul ridicată la starea de sistem oficial, au cufundat, ca într'o ameteală, pe cei ce erau, pe bună dreptate, stăpânii Ardealului, făcând din ei slugi, iar din numele lor cuvânt de ocară.

Așa voise stăpânirea Chesaro-crafiască, cea pentru totdeauna răposată, ea care asmuțea și desbina, spre a putea stăpâni și porunci unor neamuri vârhoase și prea îndelung răbdătoare.

Asemenea spadei de oțel, pe care o mână o îndoieste, însă care, când e lăsată în voie, se ndreaptă brusc și plesnește în față pe nechibzuitul care o silea să stea altfel decât se cuvine, așa s'a îndreptat, într'o năpraznică venire înapoi, conștiința celor oprimați.

A trebuit ca procesul nostru de redeșteptare să ceară victime, în trecut, ca și în zilele ce-au fost cu puțin înaintea acestora pe cari le trăim noi cei de azi

Iluminați, cu privirile îndreptate spre un viitor pe care îl vedeau aievea, dascălii și păstrătorii sufletului românesc din Ardeal, au înfundat temnițele întunecoase, reci și umede; duși din urmă de trufașul stăpân cu pînteni și cu pană la pălărie, acești martiri și profeți români purtau în lanțurile lor grele doar trupul lor chinuit și sălbatec lovit, — nu și sufletul lor: Sufletul li era departe, plutind, pregătind ceace era să fie în curând...

Anul 1916, cel roșit de nevinovatul sânge a sute de mii de alți mucenici ai românismului, fuse marelui strigăt, scos tare, din piepturile a peste douăzeci de milioane de oameni cari voiau viața în libertate sau moartea, strigătului scos și de cei ce dormeau și sub pământul unde n'auvseseră voie să fie prohodii în credința lor părintească.

(Continuare în pagina 3-a)

Se 'mplinește un an

Ziarul nostru, ȚINUTURI SECUIZATE", condus de d. Roman Robu cu atât vrednică desinteresare și perseverență, pe meleagurile secuizate, împlinește un an de apariție.

Un an de luptă necurmată, având de trecut peste fel de fel de obstacole, nu numai de ordin material, dar și de alta natură; aceasta pentru ori ce ziar din provinciile alpine însemnează mult mai mult decât o sărbătorire în familie. Cu atât mai mult se cuvine să încrustăm pe răboșii victoriilor românești apariția unui ziar în ținuturile secuizate, unde noi avem de apărât interese vitale.

În general presa din provincie e urmarită numai de localnici, totu cât ea dă glas numai nevoilor strict locale, rare ori poate face impresie și asupra opiniei publice din alte regiuni sau din capitală. Nu e acesta cazul „Ținuturilor secuizate”, care e în situația de a putea duce campanii răsunătoare; chiar și în scurtul interval de timp de când apare, a dat dovadă că le înțelege rostul, astfel că printre succesele morale înregistrate de ziarul nostru, sunt câteva care în adevăr rasplătesc toate sacrificiile de ordin material, constituind în același timp îndemn de a continua pe calea apucată, după cum îndemn și încurajare primim și din partea presei din capitală, căci ziare ca „Universul”, „Starmă Piatra”, etc. apreciază că se poate de elogios siorțările depe se aci.

Ce însemnează o gazetă românească în plus în Ardeal își pot da seama numai cei care cunosc datele statistice referitoare la numărul publicațiilor românești și al celor minoritare, care ca număr copleșesc cu totul pe cele românești; e drept că nouă ne vine în ajutor și numărul mare al ziarelor din capitală, care în același timp însă fac o concurență necruțătoare presei românești din provincie, drept rezultat al centralismului nostru administrativ. Gazete zilnice nu pot apare nici în cele mai mari centre ardelențești, decât dacă poartă firma vre-unui partid politic, dar acestea nu se bucură nici odată de creditul pe care l'au ziarele independente bisăptămânale, săptămânale sau chiar bilunare, care nu s'ținute să servească interesele cuiaror sau culăror partizani, decât strict interesul general.

În secuime sau mai bine zis în ținuturile secuizate, denumire atât de potrivită pe care o poartă și ziarul de față, rostul ziarului românesc nu e numai acela de simplu factor cultural, pe care-l are azi orice ziar, aici ziarul românesc are rostul de a face un adevărat apostolat, de a picura stropi de încredere și curaj celor care s'apăși de împrejurări sau din propria îndemn, să apere interesele noastre etnice permanente, fie că au parte de demnități mai rasărite, prin capitalele de județ, fie că sunt umilii slujbași sau simpli locuitori ai cătunelor pierdute prin munți.

Iată deci misiunea de solidarizare și consolidare, rost eminent constructiv, pe care îl îndeplinește în ținuturile secuizate ziarul românesc independent „Ținuturi Secuizate”.

Prof. Nic. N. Munteanu

Pe calea adevărului

Orice publicație românească, trebuie salutăată cu toată bucuria pe aceste meleaguri unde slova românească investimântată în gând românesc curat, trebuie să fie cât mai vie.

Deaceia la un an de apariție a publicației locale românești „Ținuturi Secuzate” gândul nostru se așterne pe aceste file, urându-i izbândă și viață lungă și în deosebi înțelegerea problemelor în adevărata lor lumină, croindu și printre nevoile locale, ținta dorită de toată suflarea românească. Și va izbândi întotdeauna, urmând calea adevărului și provându-l pe acesta.

Adevărul care este atât de relativ în manifestările de toate zilele, abia teoretizat, trebuie îndeosebi practicat. Nu este de ajuns ca el să fie rostit numai pentru a fi o podoabă pentru figura de stil ce o urmărește fiecare în scrisul sau vorbirea sa. Nu trebuie să fie efemer, de o clipă, avându și rostul numai la ocazii. Ci trebuie permanentizat în toată activitatea zi de zi. Și adevărul este unul, nu este și nici nu poate fi de circumstanță, așa după cum ar dicta vreun interes propriu, ci întotdeauna este și va fi unul și același în ce privește interesul obșteșc.

El nu poate fi susținut niciodată de o minciună. Nu, și adeseori se întâmplă așa ceva. Căci ce este alta decât minciună, a rosti ceva și a face tocmai contrariul. Nu vorba ci mai ales fapta arată adevărata valoare a fiecărui om, ca și a unui neam. Și atunci când vorba și fapta acestuia se găseșc în antiteză, nu trebuie judecat nici când după vorbele sale ori cât de frumoase ar fi în anumite momente, ci după fapta sa oricât de urâtă ar fi ea, manifestată atât la ocaziuni solemne cât mai ales la cele mai puțin solemne când insul nu se simte supravegheat, când nu și impune o anumită conduită, uneori teatrală, ci se manifestă în mod firesc și natural. Căci atunci al adevărata icoană a acestuia. Atunci îl ai în toată goliciunea lui lipsit, de toate podoabele convenționale. Lipsit de podoabele artificiale, false, atunci omul este în adevărata lui sinceritate.

Și oare câți d'ntre acei cari vorbesc în numele unui neam, în momente de adâncire în sine lor, de introspecție, nu găseșc acolo atâtă goliciune, nu și află eul gol și sec, căci acolo nu salăstuește iubirea și adevărul, singurele podoabe ce nu pot fi streine, simple „pene de paun” pentru cineva? Și cu toate acestea și poate tocmai din acest motiv acestia se silesc mai mult să strângă apenele streine simțindu și propria lor șirilăte.

Este o vorbă din strămoși care spune că, adevărul ustură, doare, lată de ce acela ce-l spune, face un act de curaj și trebuie să suporte, nu odată, aprobriul isvorât din minciunile convenționale. Și atunci se înverșează morala, acea morală creștină, dovăduindu-se o lume creștină falsă, ce și când minciuna trebuie să fie criteriul de corelație între indivizi și între neamuri și nu adevărul. Aceste din urmă aparând uneori chiar ca ceva nepermis și condamtabil.

Asemeni neghinei care omoară graul, această morală falsă inabusă adevărata morală și prin permanentizarea ei înnebunește o lume întregă. Obșnuința este a două natură a omului și orice lucru repetat mereu devine obșnuință. Și iată explicarea inversării morale, deși individul nu observă această schimbare lentă. Și iată cum se generalizează ca o ciură, aceasta prefăcând sulettele, cari înșelându-se cu aparate logice, trăesc cel mai cras sofism. Și iată cum devin eroi sau victime, mai apoi, puținii cari „îndrănesc” să afirme adevărul. Victima, căci nu arareori se întâmplă ca acel ce susține adevărul, fiind judecat prin prizma falsei morale să fie tradus ca vinovat.

Un exemplu: slujești adevărului și nu te dai la lături dela al mărturisii,

trecând peste orice considerente, ești în vecinătatea altuia care își află adevărul în sofisme, dar de dragul său nu vrei să sacrifici adevărul, atunci ce se întâmplă? Devii cel mai de condamnat, deoarece ai turburat liniștea și pacea. Trebuia să rețaci neadevărul său și atunci evitai diferendul și conviețuirea ar fi fost bună. Nu ai făcut, prin urmare ai încercat să oprești o pornire egoistă și deci ești vinovat. Chiar dacă ești chemat să propovăduiești cu vreme și fără vreme adevărata morală, nu ai dreptul să o rostești decât prin ea prejudecizii acest egoism. E mai bine, e mai „moral” chiar, să lași ca lucrurile să se perinde într-o vesnică minciună, care la urma urmei tot se va năruși lăsbindu-se de stâlpul de granit al adevărului etern. Iată ironia vieții. Iată non senziul ei și iată calea „adevărului” neadevărat.

Iată cum semnul Crucii, iată cum Golgota se adevăreșc a fi zadarnice pentru o lume, care totuși se complăce în a avea pe firmamentul ei cuvântul de: Creștină! Iată cum cu groază suletul tău, dacă ai sulet, ar vedea din nou săvârșindu-se sacrilegiul, cea mai monstruoasă crimă a omenirii, dacă i ar fi dat să o mai repete. S'ar rasligni iarăși Hristos și s'ar elibera Varava. S'ar ucide cel drept și s'ar mântui (in sens lumesec) cel ce a ucis.

Sunt neamuri cari încă văd atotputernicia cuprinsă în granițele acestei lumi. Sunt neamuri cari nesocotesc adevărul Divin. Sunt neamuri cari caută să lege vesnicia de această lume, nesocotind faptul că aceasta nu este în puterea oamenilor, ci numai a Creației. Și numai cele ce săvârșesc voința Lui, vor dăinui.

Și oare neamurile nu sunt rezultatul colectivizării individului? Iată de ce fiecare în parte, trebuie să simtă, ca atare, această răspundere. Iată de ce în acțiunea de fiecare zi, fiecare trebuie să și asume răspunderea grăjei de a și călăuzi pașii pe calea adevărului integral.

Iată dar, cum se învederează rolul bisericii mai mult ca oricând, în însemnătate, pentru sulettele oamenilor. Iată dar cum glasul ei trebuie să înceteze de a mai fi strigat în pustiu. Ci să și găsească loc în sulettele tuturor, căci pe toți li chiamă la isvorul cel viu, la apa cea vie care va putea răcori febra arzătoare a suletului omenirii, lipsindu-l de a se sbate în ghiarele morții, neputincios îndreptându-l pe calea adevărului.

Deaceia în virtutea acestor gânduri spunem tuturor, lumii întregi, că noi aici, nu vrem altceva decât să ne mântuim trații smulși cu forța, de vătregia vremurilor, dela sânul bisericii mame. Chemarea noastră, nu este nici strigat de ură sau nedreptate, nici lărguire falsă, ci este glas blajin de mângăere, isvorât din dreptatea Divină.

Și împotriva dreptății Divine nu poate lupta nimeni. Este zadarnică orice încercare. După cum nici în fața ei nu poate sta nimeni altul decât acela care cautând a afla și merge cu hotărâre întotdeauna, pe calea adevărului.

Pr. Ion I. Borcan

Toată lumea

cumpăra numai dela librăria
„UNIVERSUL”
 din MIERCUREA-CIUC, fiind
 cea mai bine asortată și având
 prețurile cele mai ieftine.
 IMPRIMATELE de ori ce natură
 se execută în mod artistic,
 prompt și ieftin numai la noua
 tipografie

„HARGHITA”

„Cum trăiesc seculi

Nr. 769—1936 port.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel șef aduc la cunoștință publică în sensul legii art. LX. din 1881 § 102 respective LXI din 1908 § 19, cumcă lucrurile următoare ș. a.: 1 vișel, 1 mașină de secerat, 1 porc, 2 purcei, 1 car, cari în urma decizului Nr. 2708 din anul 1934 al Judecătoriei mixte Miercurea-Ciuc s'au executat în Bancu în favorul executorului Șzopos Ignăție, repr. prin adv. Dr. Ady Andrei, pentru încasarea capitalului de 2400 Lei și acc. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 7500 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuirea acestei licitațiuni, pe baza decizului No. G. 11839—1936 al jud. mixte Miercurea Ciuc se fixează termenul pe ziua de 28 August anul 1937 la orele 1 p. m. în Bancu la casa urmăriților.

Dat în M. Ciuc, la 26 Iulie 1937.

A. MIHALACHE,
portărel șef.

Nr. 534—1930 port.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel șef adu: la cunoștință publică în sensul legii art. LX. din 1881 § 102 respective LXI din 1908 § 19, cumcă lucrurile următoare ș. a.: 1 car lung, 1 stânjen de lemne, 2 cai, cari în urma decizului Nr. 2467 din anul 1930 al Judecătoriei rurale Sănmartin, s'au executat în Sănmartin, în favorul executorului Hajdu Alexandru, repr. prin adv. Dr. Ady Andrei, pentru încasarea capitalului de 2716 Lei și acc. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 13.500 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuirea acestei licitațiuni, pe baza decizului No. G. 3567—1930 al Judecătoriei rurale Sănmartin se fixează termenul pe ziua de 31 August anul 1937 la orele 1 p. m. în Sănmartin la casa urmăriților.

Dat în M. Ciuc, la 26 Iulie 1937

A. MIHALACHE,
portărel șef.

Spiritul rășboinic

de dr. H. C.

Sunt numeroase momentele trecului ni, din cari putem trage concluzia că un popor își inscrie istoria și cu sabia, nu numai cu forța lui culturală și tehnică. Probă evidentă ne slă fostul imperiu otoman, care a dominat secole de-a rândul o sumedenie de popoare, prin simplul fapt al calităților lui rășboinice.

Cum deci trăsăturile rășboinice ale unui popor, trag greu în cumpăna siguranței și viabilității sale — dacă noi n'am avut până în prezent prea dezvoltate aceste calități — va trebui să le cultivăm pentru viitor. Aceasta cu atât mai mult cu cât atmosfera devine tot mai încărcată între popoare, rășboiul putând izbucni din moment în moment, cu toată paza preoților sacri de la Liga Națiunilor.

Pacea e o utopie. Câtă vreme vor exista două popoare pe pământ nu va fi liniște între ele. E parcă o lege a firii: rășboiul. Nu noi l-am inventat pe zeul Ares și nu vom fi noi acela cari îl vom îngropa! El rămâne veșnic temerar și amenințător, oricât s'ar pă-

rea în anumite momente, că a fost îngenușchiat. Cine doarme pe laurii unei victorii, crezând în pace, n'are simț istoric. Și miopia se rășnăva amaric!

Desigur, nu facem apologia rășboiului. Oricine ar dori ca el să dispară de pe cerul popoarelor. Asta cu atât mai mult, cu cât ne dăm suficient seama de valorile morale și materiale ce ies distruse din rășboiul. Totuși, constatând că istoria se repetă, fără ca cineva să-i poată sta în drum, trebuie să fim reali și să privim lucrurile în consecință. Pornind de la constatarea, că mai curând sau mai târziu, totuși pacea se sfarmă, să cultivăm spiritul rășboinic al generațiilor viitoare și să le obișnuim cu disprețul morții, așa cum vechii Daci știau s'o facă atât de sublim.

Pentru a ajunge la fintă, trebuie trezit în suletul poporului nostru un naționalism fanatic, căci din acesta isvorește țaria demnității noastre, setea de afirmare istorică și tot pe el se va broda în cea-

(continuare în pagina 5-a)

Spiritul rășboinic

(continuare din pagina 4-a)

de dr. H. C.

surile de primejdie, adâncimea conștiinței noastre defensive. Trebuie învățat poporul nostru ca să-și iubească puternic moșia și cultura, cu toate calitățile și defectele ce le poartă. În el să trăiască veșnic treaz crezul că noi avem o importanță misiune istorică, pe care n-o putem realiza decât prin încordarea supremă a forțelor noastre creatoare, din cari să scoatem noi formule de viață. Numai astfel se va pătrunde de orgoliul rasei, care îi va ridica moralul și-i va menține trălnicia.

Că avem nevoie de creierea unui nou ritm de viață, asta e sigur. Numai orbii nu văd că lucrurile merg prost la noi! Numai ipocrizia poate ascunde adevărul! Oare nimeni nu și-a pus întrebarea, cu ce elan vor mai lupta într'un viitor rășboiu cetele noastre de popor, anarhizate? N'ați descins vreodată printre ță-

rani, ca să vedeți descurajarea și lipsa de încredere ce se desprinde din cuvintele lor? Credeți că acești oameni înșelați și mințiți pe la toate răsănițele, de arendașii vieții noastre publice, vor mai avea vreun entuziasm, vreun elan luptător? Neghina sădită de atâția ani în sufletul lor, i-a demoralizat și aruncat în prada inoelii. Cu asemenea suflete nu se poate crea o istorie, justifica o existență!

Nu vom nega că pacatele sunt mari și în clasele noastre de jos, dar vina o poartă în primul rând conducătorii, căci de la ei pornește exemplul; ei sunt motorul care pune în funcțiune sufletul nației.

Am avut în rășboiul mondial o puternică conștiință morală, care ne-a menținut tari pe deasupra tuturor mizeriilor. Astăzi n'o mai avem! Generația care

ne-a încheat țara, — după ce luptase atât de bine pe front — a dezertat de la datorie, odată țara încheată. Cu nervii trudiți de clipele groasnice prin care au trecut, s'au aruncat în vâltoarea plăcerilor, cerând să stoarcă vieții tot ce pierduseră în urmă, cu setea ultimei clipe. În acest timp alții mai deștepti decât noi, au creiat averi, au transportat bogățiile țării peste graniță, lăsând pradă generațiile ce se ridică, șomajului și mizeriei. Nu constituie pentru nimeni un secret că vastele noastre păduri au fost măcinate sângeros de evrei; că isvoarele puternice de petrol ce le avem, încep să și anunțe sfârșitul; că din rodul agricol al țării, profită mai mult intermediarul, care n'are nimic comuncu noi.

În asemenea situație, trebuie relăcut moralul luptător al națiunii. Ne trebuie o mișcare care să tragă peste trecut și să deschidă cărări noi în viitor. Ne trebuie un curent care să risipească în-

doiala și să trezească din nou temeritatea în sufletele noastre. Trebuie să învățăm a ține capul sus, mândrii de primejdiile pe cari le înfruntăm.

„Omul doar nu a fost născut pentru a trăi numai decăt un număr nu știu cât de ani, — ci pentru a se apropia de Dumnezeu prin faptele vieții sale!”

Așa spune cineva în testamentul său. În șirurile acestui mare martir al crezurilor noastre, trăia viu aprinsă credința vechilor Daci, cari mureau cu seninatate olimpică pentru Patria lor. Dar această înaltă conștiință de jertfă, nu poate isvori decăt dintr'o mișcare cu înalt fond moral. Numai credința vie în dreptatea cauzei pentru care lupti, îți poate împrumuta această țărle. Desigur, nu profesăm moartea inutilă, căci iubim viața și nu dezertăm în mod laș, în fața ei, dar nu ne cramponăm de ea când viața națiunii este în primejdie.

20 de ani dela marea bătălie dela Mărășești

Relatarea impresionantă a dlui colonel D. Rădulescu, comandantul garnizanei Ciuc, care a luat parte la aceste lupte

În ziua de 6 August 1917 a avut loc memorabila bătălie dela Mărășești. Bătălia s'a dat în gara Mărășești la cota 100, în pădurea Răzoare și în tranșeele germane, unde impetuosul asalt al trupelor române a ajuns după pregătirea de artilerie. Atacul coloanei principale germane s'a dat către cota 100 cu tendința de a întoarce poziția de pe Siret. A intrat în foc batalionul 9 vânători, contra-atacând, urmat de batalionul 3 al regimentului 51 infanterie, de companiile 10 și 11 și de compania de mitraliere căpitan Ignat.

Au urmat contra-atacurile batalioanelor Miclescu, Dragomirescu și Tomescu.

În acea zi bombardamentul german a fost mai puternic ca oricând, durând între orele 6 și

9,30 dimineața. Armatele germane crezând că au distrus tranșeele, a deslănțuit cel mai formidabil atac cu trei coloane puternice, fiecare coloană fiind de puterea unei divizii. Batalionul 3 din regimentul 51 infanterie, condus de maiorul Miclescu și compania căpitanului Ignat nu reușesc să arunce pe inamic înapoi. Pe la orele 10,30 dimineața frontul diviziei românești a 13-a este rupt între regimentele 47 și 51, pe raza de un kilometru. Căpitanul Ignat nu se lasă și, prin eroismul și sacrificiul vieții sale, câștigă victoria în timp ce în partea opusă spre pădurea Răzoare, compania de mitraliere din batalionul Drăgănescu, din proprie inițiativă, contra-atacă, cu foc susținut, coloanele germane.

Cum a fost dat contra-atacul cel mare.

La ora 11 s'a dat contra-atacul cel mare în felul următor:

Dinspre est a contra-atacat batalionul 1 din regimentul 50 și compania 8 de mitraliere condusă de căpitanul Ignat, iar bateria de 9 vânători a operat dela gara Mărășești.

Dinspre vest au contra-atacat batalionul 3 din regimentul 47 infanterie, condus de maiorul Drăgănescu, și dela cota 100 maiorul Tomescu din regimentul 2 infanterie.

Contra-atacul a fost dat într'un moment psihologic extrem de potrivit și cu o iuțeală vertiginoasă. În momentul în care valurile inamice se apropiaseră de cota 100, apar la creasta dealului batalionul Tomescu și batalionul Dră-

gănescu. Germanii se opresc și fug buimăciți, în timp ce artileria germană scurtează tragerea și trage în propriile sale trupe. Artileria românească trage precis și mitralierele noastre seceră rândurile inamice.

Retragerea inamicului

Inamicul se retrage în debandadă, însă românii nu pot exploata succesul întrucât nu mai rămăseseră decăt două batalioane de rezervă. Victoria era însă câștigată cu prețul sufletelor a 20 de mii ostași români în timp ce inamicul pierduse peste 60 mii oameni.

Sacrificiul suprem al amatei românești a sfârșit trupel generalului Von Mackensen supra-numit „spărgătorul de fronturi”, care în timpul bătăliei a și părăsit teritoriul de luptă, plecând în Germania. Col D. Rădulescu

Fotografia reprodușă după un admirabil tablou pictat de d. col. D Rădulescu

Singurătate

*De câteori coboara noaptea,
In catunul singuratic
Urc sub razele de luna
Cuimea muntelui „Varatic“.*

*Din piscul muntelui bătrân
Las gânduri, doruri să mă poarte,
Pe alt pământ - pământ oltean,
Care-i departe.*

*Mă vad copil la noi în sat
In ceata altor mulți copii,
Când hoinăream în lung și'n lat
Făcând la nebunii.*

*Când Dumnezeu nu se'ndura
Să dea de sus o ploaie
Noi cei mici nu adunam
Pela fântâni, o droaie.*

*Să dea ploaie pe pământ
Ca se usuca lanul
Și ne 'nchinam cu suflet bun
Ca rod s'aduca anul.*

*Ma vad cu plugul pe ogor
Tragând o brazda 'nbelugată
Și mă cuprinde iarăși dor
De viața mea de alădată.*

*Târziu, cu sufletul stingher,
Când luna merge 'n asfințit
Când pier și stelele pe cer
Cobor cu sufletul trudit.*

*Odaia mică mă primește
Cu simplu-i pat, făcut din scândurii
Iar în perete-un chip zăbăste
Văzându-mă cazul pe gânduri.*

*De mult s'a stins în soba focul!...
Mie trup și suflet sloi de ghiță.
Și-n camera fără viață
In zori de zi 'mi plâng norocul!*

C. M. Matei
Răchitiș.

Cercul de Recrutare Ciuc
având nevoie de una casă de fier de 60 cm. adâncime și 80 lățime și 1,20 m. înălțime, cine posedă de ocazie o asemenea casă de fier este rugat a face ofertă Cercului, pentru cumpărare.

Pe prispa

Coresp. din Berlin

36.000 posturi de emisie în toată lumea — numai 8.000 pe pământ

Technica fără fir are o vechime de 40 de ani. Astăzi Radio ul este indispensabil în toate domeniile. De prezent sunt pe glob 36.000 posturi de emisie, dar numai 8000 sunt fixate pe pământ. În numărul de 36 mii nu sunt trecute posturile portabile și transportabile. Scăzând cele 8000, restul de 28.000 se află pe vapoare, aeronave, aeroplane sau în automobile.

Cele mai importante sunt posturile fixe, ele servind, în general, serviciului internațional de informații. Se poate vorbi, fără fir, dela Tokio peste Europa, cu Buenos Aires. Marele post de emisie german din Nauen, construit de Telefunken acum 30 de ani, precum și postul de recepție din Boelitz, lângă Berlin, servesc ca mijlocilor pentru această comunicație telefonică, peste 2/3 ale globului. Pe glob există numai 1860 de posturi

radiofonice, dintre care 2/3 în America mai puțin de 1/4 în Europa, celelalte în restul lumii. Cele americane sunt însă de prestație mai mică: numai 1/4 din prestația totală. Germania deține 1/7 din energia radiofonică europeană.

Posturile de televiziune cu program sunt 3: Londra, Paris (abia de 1 an) și Berlin, construit de Telefunken încă în 1932, cu prestațiuni zilnice pilduitoare. Siorjările Germaniei în acest domeniu sunt cele mai vechi și vor da rezultate strălucite.

Judecătoria mixtă Gheorgheni secția cf. Nr. 1102—1937 cf.

Extract din publicațiune de licitație

La cererea de executare făcută de urmasitorul Gabor Gavril contra urmasitorului Barho Ioan junior, Judecătoria.

A ordonat licitațiunea execuțională (d.n nou în baza supraofertei) în ce privește imobilele situate în comuna V. Strâmbă circumscripția Judecătoriei mixte Gheorgheni, cuprinse în cf. a comunei V. Strâmbă. Nr. top. 520, 521 cu preț de strigare 5000 lei. Art. Nr. 4 659/1 cu preț de strigare 500 lei. Art. 1 Nr. 11901 cu preț de stri-

gare 1500 lei, pentru încasarea creanței de 2378 lei, capital și accesori, redus cu conserziuni și pt. timbre și porto postal 367 lei.

Licitațiunea se va ține în ziua de 20 August 1937 ora 9, la casa comunală Valea Strâmbă.

Imobilele ce vor fi licitate nu vor fi vândute pe un preț mai mic decât prețul de strigare redus cu 25 la sută.

Cei cari doresc să liciteze sunt dator să depoziteze la delegatul judecătoresc la sulă din prețul de strigare drept garanție, în număr și să semneze condițiunile de licitație (§ 147, 150, 170, legea LX. 1881; § 21 legea XL. 1908).

Nu mai cetățenii români pot lua parte la licitațiune.

Dacă nimeni nu oferă mai mult, cel care a oferit pentru imobil un preț mai urcat de cât cel de strigare este dator să întregască imediat garanția — fixată conform procentului prețului de strigare — la aceiași parte procentuală a prețului ce a oferit (§ 25 XL1 1908).

Data în Gheorgheni la 2 Mai 1937.

Dir. sec. cf. Judecător,
ss. ZIMEA ss. CHRILIU

Clipe...

*In gându-mi veșnic îmi răsi,
Alunecând gingaș și lin;
Cu dorurile ce le ai,
Isvor nestins și cristalin.*

*Un semn îți-ai cere ca să-mi dai
Iubito, dulce... 'ndurătoare
O clipă 'ndreaptă dacă vrei
Privirea ta fermețătoare*

*Durerea grea ce m'a cuprins
Nu-i ști o nicodată.
Când te-am văzut m'a și invins
Privirea îți dulce voalată.*

*Să-ți cânt durerea mea pribeagă
E poate greu... întristător;
Doar gândul meu o viață 'ntreagă
A fost un umil căldător.*

*Să-ți cânt privirea ca și dorul,
Să-ți cânt întreaga-ți gingășie
Dar e pustiu, eu muritorul
Să pot a te cânta'n poezie...*

*Când toate gândurile mele
Zboară surd... fără zăgaz...
Și e atât de greu cu ele
Să le adun la mine azi.*

*Intre huetul gândirii
Cu intinsul ei pustiu,
Apari tu, zăna iubirii,
Apari tu, atât de viu.*

IOAN BUTNARIU

Kant în miniatură

Clasa noastră făcea parte dintre acele clase unde porecla era o tradiție.

Toți și toate, indiferent cine erau, de unde veneau și ce vroiau, erau porecliiți clasei.

Nu se mai mira nimeni, când auzea câte-o poreclă ca: „Tartarul, Tarzan, Cicero“ și alte multe denumiri. Toți însă, întorceau capul și căutau din ochi victima botezată: Kaaant.

Era un tânăr cu părul roșcat, sburliț și vălvoiu, ca o clare. Ochii mici erau adânciți în orbite osoase, ascunși privirilor îndrăznețe; oasele feței erau proeminente ca dâncele de nisip din deșertul strămoșilor săi Gobi; mâinile și picioarele extrem de lungi, erau aruncate în timpul mersului cadaveric. Toată făptura lui ne amintea poezile din cărțile de istorie care reprezentau navelirea strămoșilor săi.

Mulți ani au trecut de când l-am avut coleg, și de când ne-am despărțit.

L-am relăntănit la un liceu din provincie, unde am mers albit de părinți ca să-mi urmez studile.

Micul Kant devenise mare; ochii i s'au adâncit mai mult în orbite, iar în ciuda părinților săi economi i s'au alungit mâinile și picioarele.

Era o fire foarte timidă, smerit ca un cățeluș vinoval și fricos de nu l-ai fi crezut capabil de nimic.

Aparența. Totuși micul Kant, putea și știa a'ătea în cât conversând cu el te pomeneai pe nesimțite în fața unui adevărat filosof, asemănător aceluia făcuti din ipso și așezați pe un soclu înalt la muzee.

Micul Kant nu lua parte la jocurile noastre; era foarte mulțumit când putea să ne privească dela depărtare, așezat pe câte-o bancă, cu mâinile încrucișate pe piept. Când se plictisea de privit, sau când își aducea aminte de porecla sa, începea să se plimbe.

Mergera singur, cu capul lăsat în jos, cu mâinile la spate ca un deriș pedepsit; umbra lui aluneca dealungul gardului din curte; pașii îi erau mari și rari iar umbrele legănau, mălurtea o fire nervoasă și nesigură.

Nu era nimeni mai fericit ca el, când auzea pe cineva strigând Kant.

Poate din cauza aceasta îl vedeam ieșind la ora 3 dela liceu și mergând singur cu studiul lui Kant în buzunar. Mergera visător; se concentra asupra unui punct din spațiu și pierzându-se cu privirea în gol, nu mai știa ce se petrece în jurul său.

Nu arareori întorceau sătenii privirea către el; el nu vedea, nu observa nimica, trecea indiferent printre ei, simțindu-se alături de nemuritorul său. De câte ori era deranjat, în buștia lui picotolă, scoțea pieptul și ridica ochelarii de pe vârful nasului ardeiat și începea să bolborosească: „virtutea este cucerirea voinței asupra naturii“. Prezentul este viitorul trecutului.

Trebuia să-l oprești, ca să nu-ți țină un discurs întreg de cugetări și maxime de ale lui Kant.

Dacă l-ai fi întrebare ceva, răspundea târziu însă nu la întrebarea pusă, producea înoldeana un delir derăsete prin răspunsurile acestea.

El însă, rămânea o clipă serios ca pe urma sa isbucnească și el într'un râset bolnăvicios și silit.

Îl cuprindea pe urmă iar tăcerea mormântală; din timp în timp, la intervale lungi, auzea câte un strigăt de buhă, neînțeles de noi pământeni.

Ultima dată l-am văzut la gară; pleca singur spre casa lui părintească. A fost prima dată când l-am auzit vorbind mai mult:

„Să nu uitați pe Kant al vostru! Scrieți-mi!“

De uitat nu l-ar fi putut uita nimeni, dintre cei cari l-au cunoscut, de scris însă nimeni nu l-ar fi putut scrie căci nimeni nu a știut de unde a venit, ce l-au fost părinții și de ce a plecat acasă.

El a plecat mai departe în legănatul nesfârșit al vagonului de cl. III, iar noi am rămas în gară uitându-ne la fumul lăsat de tren.

„Virtutea este cucerirea voinței asupra naturii“; Trecutul; Kant; toate au dispărut nelăsând decât o amintire vagă și spălăcită în urma lor. Kant în miniatură nu mai există.

C. V.

Biserica ortodoxă din Băile Tușnad-Ciuc

Stațiunile balneo-climatice, localități în cari populația cu dare de mână își caută sănătatea trupească, ar trebui să fie și un mijloc de întremare morală și sufletească.

Vizitatorii din stațiuni, vin în cea mare parte din orașele țării unde un an de zile alergă, fără întrerupere zi și noapte, atât în zilele de lucru cât și Duminica, după afaceri, după pâinea cea de toate zilele. Fiecare neglijază atunci în mare măsură corpul. Nu mănâncă regulat, nu doarme la timp, etc. Dar ceace e mai nebagat în seamă în acest timp sunt obligațiile religioase ce le are omul față de sufletul său. Nu se duce la biserică cu anii, nu se mai închină fiindcă... nu are timp.

Când vine însă la băi pentru refacere și odihnă, lucrurile ar trebui să se schimbe. După cum căutarea sănătății fizice e centrul preocupărilor zilnice, tot așa refacerea vieții sufletești ar trebui să fie și să devie o necesitate atât de poruncitoare cel puțin ca cea a îngrijirii sănătății trupestă.

Nu este locul aici să constatăm dacă refacerea psiho-fizică îl mână pe om la băi sau alte interese; ci se naște aici o problemă tot atât de importantă ca și aceasta și anume aceea a locașurilor de biserică în stațiuni.

Sunt unele stațiuni, cinstite lor și conducătorilor ce le au, cari au zidit întâi clădirea salonului de cură sulfatensă: biserica, și pe urmă au venit saloanele și pavilioanele de cură trupească. Și n'au dat greș cei cari au lucrat în acest mod căci: „Nimic fără Dumnezeu” iar acolo unde și Dumnezeu și-a durat casa, oamenii se simt mai în siguranță, alergă cu milele, iar stațiunea e prosperă, se dezvoltă văzând cu ochii sub părinteasca ocrotire a conducătorilor ei.

În stațiunile unde domnește desfrâul, minciuna, puterea celui mai tare în cerbicie, nici unde să-și plece capul nu are Domnul stăpânul cerului și al pământului.

Tușnadul, înconjurat de comune ai căror stăpâni și locuitori de acum câteva decenii erau români neași, este considerat ca una din cele mai bine înzestrate cu daruri naturale dintre toate stațiunile de munte. Acest Tușnad, înțelegat de un român și care adăpostește anual câteva mii de vizitatori, nu are o biserică românească, nu are pur și simplu. De ce? De ce această rușine acumă după douăzeci de ani dela unire, se întreabă fiecare vizitator și mă întreabă și pe mine lumea zi de zi și ceas de ceas? Dece ungarul au, evreii vor să-și facă, sectarii au casa de rugăciune, clandestină bine înțeles, de ce și noi românii să nu avem decât de ieri de alături o capelă mică, umedă, întunecoasă și expusă prafului din goșea, sgomotului și batjocurei minoritarilor? De ce?

Ungurii au biserică pentru că le-au făcut-o românii. Da, da românii proprietari de vile și vizitatorii români și mai ales cei din vechiul regat cari au subscris și-au donat 60 la sută din capitalul cu care s'a clădit biserica romano-catolică ungurească. S'a întâmplat acest lucru în țara românească când și cu ajutorul autorităților de stat,

ungurii au făcut ceace n'au putut face sub stăpânire ungurească, au zidit biserica cu banii valabului cel cu părul pe limbă, cum ne zic ei azi nouă. Jidanii n'au încă sinagogă, dar în vara acestui an au pus bazele fondului de construcție și speră că până în sezonul ce vine să aibă sinagogă. Și o vor avea căci ei au banul și românul bunăvoința; iar noi vom rămânea tot în capela catacombă și ei ne vor murdări iarăși intrarea ei cu excremente, ne vor profana mai departe lucrurile din capelă, ne vor sparge mereu cutia cu bani de danie, cum au făcut în anul 1936 și în anul acesta când au spart-o de două ori în decurs de o săptămână.

Ce vom face noi? Vom reclama mereu autorităților cari la rândul lor vor da nepăsătoare din umeri sau vor încheia acte cari vor mucezi uitate prin rafturi. Cum rămânem cu biserica? Apoi capela, care o avem instalată provizor într-o cameră a vilei Hamzea, o vom scoate afară pentru că li aduce omului mai multe neplăceri de cât bucurii și a vom instala în pădure căci de asta avem, slavă Domnului, destulă. Și ce ne mai trebuie biserică în Tușnad? Nu biserica, ci două sinagogi, cum spunea nu de mult o mare notabilitate județeană cu multe opere de valoare națională aici în ținuturile secuizate și cu un șir de decorații. Sinagogă domnilor, faceți sinagogă căci bani vă dăm noi: comuna, județul, nu vă speriați de asta și statul.

O vai strămoși ai noștri, ași dus în mormânt cu voi toate virtuțile străbune și ne-ași lăsat săraci la minte și la siguranță și pradă poftelor străinilor? Cum și dela cine vom mai învața cum să ne jertfim prinusul nostru pentru zidiri de biserici cum făceau tu Ștefane și prisosul puterilor trupesti pentru apărarea trupului euharistic al țării noastre care ne suferă încă ca pe niște trântori nesățioși?

Astfel de fiori ne străbate ființa azi după trei ani dela înființarea capelei ortodoxe în Tușnad și când, făcând examinarea ajutoarelor ce am primit pentru ea, vedem că suntem și am fost singuri ca schimnicu în pustie, iar strădaniile noastre au fost întotdeauna motiv de râs pentru străini.

Capela noastră cu hramul: Adormirea Maicii Domnului, a luat ființă în toamna anului 1934 odată cu venirea mea în Tușnad. Până la această dată n'a existat nici o urmă de viață ortodoxă și românească aici. Am lăsat în jud. Târnava-Mare o parohie bună și am venit aici să înfig plugul păstoriei într'un ogor pietros și plin de pământ ungurească și un fel de plantă parazitată, periculoasă și care se întinde ca pecinginea.

Acești dușmani au încercat să mă descurajeze și să mă alunge bătându-mă cu pietre noaptea, murdărind cu gunoaie intrarea capelei etc. N'au reușit însă. Cu noi este Dumnezeu. N'au fost și nu sunt cu noi însă oamenii. N'am avut sprijinul nici unei autorități. Nici autoritățile bisericesti n'au înțeles ca să se facă simțite în această stațiune deși am dat alarma în nenumărate rânduri.

Pr. Simion Iacob

Foto Ing. Aladics

Interiorul unei case românești

Un măcelar ungar din M.-Ciuc

cumpără vite moarte și pune carnea lor în vânzare

În zilele trecute, d. Titu Cârsteanu noul șef al poliției din Mercurea-Ciuc, a făcut o descoperire pe cât de importantă pentru sănătatea locuitorilor orașului nostru, pe atât de revoltătoare. D-ș-a fost informat printr'o scrisoare anonimă, că măcelarul ungar Mihay Rendi, obișnuște să cumpere vite moarte și carnea lor să o pună de vânzare în măcelăria sa sau facea diferite salamuri din ea.

Cercetările au început, discret, conduse chiar de d. Titu Cârsteanu ajutat de d. Alexandru Gyarpes comisar.

Grație tacticii întrebunțată de anchetatori, în scurt timp s'a ivit surpriza.

În adevăr, s'a putut stabili că măcelarul Mihay Rendi a cumpărat pe la începutul lunii curente, un bivoli mort prin înec, dela locuitorul Bela Guzvian din comuna Tomești-Ciuc.

Înt'o noapte, măcelarul-criminal — că nu s'ar putea numi altfel — a adus bivoliul mort la Mercurea-Ciuc, a tăiat carnea de pe oase din care a făcut salam și altă parte a pus-o în vânzare, iar oasele le-a dus tot noaptea la locul unde s'a înecat bivoliul, spre a induce în eroare lumea spunând că animalul a fost mâncat de câini.

Bine înțeles că măcelarul Mihay Rendi a fost arestat și înaintat parchetului, împreună cu complicele său Bela Guzvian din Tomești. Locuitorii orașului nostru sunt recunoscători d-lui Titu Cârsteanu șeful poliției și d-lui Alex. Gyarpes pentru această descoperire de mare importanță penitvențială și sănătatea locuitorilor, dar se pune întrebarea: Ce rost are medicul veterinar al orașului? Decând întrebunțată măcelarul Mihay Rendi acest sistem și numai el?

No. 333—1936 port.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel-șef aduc la cunoștință publică în sensul legii art. LX. din 1881 § 102 respective LXI. din 1908 § 19, cumcă lucrurile următoare ș. a.: 2 iepe, 1 car de transport, 1 vișel, care în urma decizului No. 822 Sm. din anul 1929 al Judecătoriei de Ocol Mercurea-Ciuc s'au executat în Tușnad în favorul executorului soția lui Székely Isosil repr. prin avocat Dr. Ady Andrei pentru încasarea capitalului de 4030 Lei și acc. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 6000 Lei se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuirea acestei licitațiuni, pe baza decizului No. G. 5549—1936 al Judecătoriei mixte Mercurea-Ciuc se fixează termenul pe ziua de 27 August anul 1937 la orele 4 p. m. în Tușnad la locuința urmăritului.

Data în Mercurea-Ciuc, la 26 Iulie 1937.

A. Mihalache
portărel-șef.

Nr. 647—1934 port.

Publicațiune de licitație

Subsemnatul portărel-șef aduc la cunoștință publică în sensul legii art. LX din 1881 § 102 respective LXI din 1908 § 19, cumcă lucrurile următoare ș. a.: 3 slănjeni lemne de foc, 2 cai, 1 car mare, care în urma decizului Nr. 13201 din anul 1934 al Jud. mixte Mercurea-Ciuc s'au executat în Casinul Nou în favorul executorului Kosa Ioan repr. prin adv. Dr. Ady Andrei, pentru încasarea capitalului de 2000 Lei și acc. prin execuție de acoperire și cari s'au prețuit în 5000 Lei, se vor vinde prin licitație publică.

Pentru efeptuirea acestei licitațiuni pe baza decizului Nr. G. 13201—1934—5 al Jud. mixte Mercurea-Ciuc se fixează termenul pe ziua de 31 August anul 1937 la orele 4 p. m. în Casinul Nou la casa urmăritului.

Dat în M.-Ciuc, la 26 Iulie 1937.

A. MIHALACHE,
portărel-șef.

O școală model

Gimnaziul de Stat „Petru Rareș” din M.-Cluc, care sub harnică și pricepută conducere a dlui Spiru Tudor, directorul gimnaziului, a ajuns să fie dat de model multor școli din țară. Aici tinerile viștăre sunt instruite și educate în spiritul ultimelor realizări pedagogice, spre a deveni adevărați oameni, folositori țării, neamului și lor înșile. Intr'un număr vîltor al ziarului, vom arăta pe larg toate aceste chestiuni.

Pentru anul școlar care începe în curînd, înscrierile și reînscriserile se fac pînă la 31 August a. c.

Pentru înscrierea în cl. I. sunt necesare următoarele acte, fără care nu se va face înscrierea:

1. Extrasul de naștere.
2. Actul de botez.
3. Actul de vaccin.
4. Certificat de naționalitate.
5. Certificat de absolvire a 4 clase primare.

Exemenul de admitere în cl. I. va avea loc în ziua de 1 Sept. a. c. ora 9 dimineața.

Taxa școlară este de lei 2250.

Taxa de internat pentru solvenți este de 7500 lei, pentru semisolvenți 3900 lei.

Sunt și 5 burse.

O nouă teorie asupra originii Secuilor

de G. Popa-Lisseanu

În „Universul” din 31 Mai 1937 Nr. 138, d. G. Popa-Lisesanu publică următoarele:

„În numărul din urmă, din Aprilie 1936, al revistei Ungarische Jahrbücher, din Berlin, a apărut, sub semnătura lui Géza Fehér, din Debrețin, un articol intitulat Irnik, fiul lui Attila, articol care pune din nou în discuție încă ne rezolvată problemă a originii Secuilor.

În istoriografia maghiară există, precum se știe, două curente în această privință, susținute amîndouă cu argumente deopotrivă de puternice. Unul, care scotoțește pe Secul de Unguri curaji, colonizați în părțile Ardealului, după ce această țară a fost cucerită de regii din dinastia Arpadiană și al doilea curent care susține că Secuii nu sunt Unguri, ci sau urmași ai Hunilor sau resturi ale altor popoare ce s'au perindat prin regiunile noastre, fie Pecenegii, fie Turco-Bulgarii fie chiar Gepizii. Iar, acum în urmă, s'a ivit o nouă teorie, că anume Secuilor n'ar fi decât rămășițele Avarilor, al căror imperiu, precum se cunoaște din istorie, a fost distrus de împăratul Carol cel Mare.

Partizanii ambelor curente sunt conduși, de obicei, de interese politice ce se ciocnesc între ele. Căci, pe de o parte, există la unii dorința de a ni se prezenta po-

porul maghiar ca fiind de o rasă unitară, Secuii fiind Unguri veritabili, iar, pe de altă parte, la alții primează interesul politic de a ne fi prezentați Secuii ca cel mai vechiu popor din Ardeal, mai vechiu decât Românii și mai vechiu decât Sașii cari apar în documentele istorice, cel puțin, în același timp cu Secuii.

Susținătorii primului curent au ca argument principal, după noi, decisiv, după cum a dovedit-o între alții istoricul Himfalvy, identitatea dintre limba secuiancă și cea maghiară, iar sprijinitorii curentului al doilea, curent ce și-a făcut loc în știința ungurească mai ales după război, se bazează mai mult pe tradiția istorică și pe datele ce ne procură cronicile.

În studiul său asupra lui Irnik, fiul lui Attila, Fehér pornește dela constatarea că în lista domniilor bulgari — listă compusă în secuul al VIII-lea, — pe lângă legendarul Avitohol, se găsește amintit și fiul acestuia Irnik care, pe la anul 466, cațiva ani numai după moartea lui Attila, se afla în Dobrogea, ca supus al împăratului din Bizanț și că, în urmă, a trecut în Răsărit, unde, împreună cu Hunii, uniți cu Bulgarii, a întîlnit un mare imperiu, dela Don pînă la grilele Dunării. Împinși de Chazari, o parte din acești Huno-Bulgari au ocupat ținuturile de la

Nordul fluviului Volga, iar altă parte au trecut Dunărea, în imperiul bizantin. Astfel se stabilește identitatea dintre Ernas (Ernak), fiul lui Attila și între Irnik, chanul legendar al Bulgarilor, și, în același timp, se constată tradiția hunică la vecinii noștri Bulgari.

Aceeași tradiție hunică o constată Fehér și la Unguri. Ea însă a venit la aceștia, pe cale directă, iar nu prin Bulgarii cari ar fi trăit odinioară în fosta Ungarie și în Ardeal și ar fi dispărut, fără urme, în masa maghiară, după cum susțin încă și astăzi unii istorici.

Plecînd dela constatările istoricului Homan Balint, actualul ministru al Instrucțiunii din Budapesta, că adevărat pe la sfîrșitul veacului al XI-lea exista în Ungaria conștiința, pe de o parte, că Secuii sunt urmași ai Hunilor, iar pe de altă parte, că regii din dinastia lui Arpad se trăgeau din aceeași Huni, crede că tradiția hunică n'a putut veni în Ungaria decît prin mijlocirea Avarilor, cari nu sunt alții decît părinții Secuilor de mai tîrziu.

Teoria despre obârșia Secuilor din Avari nu este nouă; ea a existat și mai înainte. Noui sunt doar argumentele ce se aduc în sprijinul ei.

După istoricul dela Debrețin, Irnik sau Irnak nu este altcineva decît Csaba din tradiția ungurească. Căci, ne spun cronicile, după moartea lui Attila, fiul cel mai mic al acestuia a plecat la bunicii săi din Grecia — el fusese născut cu o princesă greacă, — de unde nu s'a mai întors. De aceea s'a și născut la Secui proverbul: „Atunci să te întorci, când se va întoarce Csaba”.

După distrugerea imperiului Hunilor și după plecarea acestora, au mai rămas, ne spun cronicile, trei mii de Huni cari însă, temîndu-se de dușmănia popoarelor din Occident, nu s'au mai numit Huni ci Secui, și cari s'au retras în câmpia dela Csigla — localitate neidentificată încă pînă astăzi, dar care se găsea în orice caz dincoace de Tisa — unde au trăit izolați pînă la venirea Ungurilor, cărora, ieșindu-le înainte, i-au ajutat să cucerească Pannonia.

Acești Secui, retrași în câmpia de la Csigla, — vorba înseamnă un ținut înconjurat de prisaci (ung. gyepl), — nu ar fi, după Fehér, decît Avari cari, și ei, aveau tra-

dția hunică, socotindu-se urmași direcți ai Hunilor. Acești Avari, descendenți ai Hunilor, s'au numit Secui. Așa s'ar explica faptul că numirea de Avari a dispărut cu totul și așa s'ar explica și împrejurarea că pe cei dinți Secui nu-i întîlnim în Ardeal, ci în nordul Ungariei, luînd parte ca avangardă în luptele Maghiarilor împotriva Cehilor.

Spre a dovedi identitatea dintre Avari și Huni, Fehér ne citează un pasaj din scriitorul împărat Constantin Porfirogenitul care a trăit în timpul sositii Ungurilor și care numește pe Attila, regele Avarilor. Același împărat numește pe Unguri peste tot locul Turci. De asemenea ne mai amintește Fehér și de faptul că popoarele din Apus au considerat întotdeauna pe Avari drept Huni.

Și, după cum Ungurii și-au primit numele lor dela cei doi eroi eponimi, Hunor și Mogor, chemându-se Huni și Maghiari — numirea de Ungur provine de la cetatea Ung pe care Arpad a cucerit-o mai întai — tot astfel și Avarii au purtat două numiri, cea de Huni și cea de Avari, după cei doi regi legendari ai lor, Hun și Avar. Nu numai atât, dar chiar și organizațiunea Avarilor ar fi fost la fel cu cea a Secuilor.

Deci, există o identitate între Huni și Avari și între Avari și Secui.

Istoricul dela Debrețin nu trece cu vederea nici împrumutul ce ar fi făcut Secuii în alfabetul lor runic, adoptînd din alfabetul Bulgarilor, pe cari i-ar fi asimilat, mai multe litere.

Géza Fehér a uitat însă să ne amintească un lucru, că după aceeași tradiții ungurești Secuii au trăit în mijlocul Românilor, împărțînd cu ei aceeași soartă: cum Blachis în montibus confinii s'ortem habuerunt și că au împrumutat scrisul de la ei: unde Blachis commixti literis ipsorum uti perhibentur.

Noi însă rămănem pe lângă părerea noastră, admisă de istoriografia maghiară antebelică, anume că Secuii sunt coloniști aduși tîrziu în Ardeal de regii unguri pentru paza hotărilor și că știrile lor au fost îngroșate de Românii secuizați, în epoca regalității și a principatului ardelean prin înobilarea lor și prin religie, iar în secolul din urmă prin maghiarizare forțată”.

Fântâna de la Jigodin

Așa cum am anunțat de la începutul exploatării apei minerale de la Jigodin, că ea va avea un mare succes, spusele noastre s'au adeverit.

Ea s'a lansat într'adevăr surprinzător de repede, datorită calităților ei și felului igienic de manipulare.

Ceiace însă a lansat-o în special, e lipsa fierului, pe care-l conține în proporții infime. De mult s'a observat că datorită apei lor prea feruginoase, în ținuturile noastre apar foarte dese maladii de stomac și intestine. Această apă a sosit la timp, oprind această plagă primejdoasă, care mai ales la persoanele ce treceau de patruzeci de ani, era aproape regula.

Apoi sulful, acidul carbonic, bicarbonatele și alte săruri importante, le conține această apă din prisosință.

Noi vedem cu ochi buni această nouă punere în valoare a bogățiilor ținutului nostru.

Publicațiune

Potrivit dispozițiilor date de Oficiul Național de Turism cu ordinul Nr. 5610/1937, rugăm ca toți cetățenii români și supușii străini, veniți pentru recreere în oraș, să binevoiască a se prezenta, în termen de 24 ore dela sosire, la Oficiul Local de Turism, achitînd taxa de cură și muzică prevăzută de lege.

Șeful Poliției,
TITU CÂRSTEANU

Șeful Bir. de Siguranță,
COROIANU

Anul II, Nr. 13,

Luni, 1 Martie 1937.

ȚINUTURI SECUİZATE

ABONAMENTE: 100 lei pe an
50 lei pe șase luni.
Pentru instituții 300 lei anual.

Redacția și Administrația:
Merceurea-Ciuc, Str. I. C. Brătianu Nr. 40.

Telefon:
Nr. 55.

Director:
ROMAN ROBU

Un mare succes al ziarului nostru

Am promis opiniei publice din primul moment, că vom merge pe drumul cel drept și ne vom face datoria cu orice sacrificiu.

Datoria față de frații noștri, maghiarizați de vitregia timpurilor trecute și datoria de a reda în mod obiectiv tot ceea ce se petrece în aceste ținuturi, acum pupă aproape 20 de ani dela unire.

Strădanja noastră a fost cu mult mai grea decât ne-am închipuit și aflarea documentelor oficiale ungurești pe care le-am redat în numerele trecute ne-a fost de multeori îngreunată și greșit interpretată de mulți, cari aveau obligația nu numai să ne ajute, dar puteau să facă mai mult pentru țară decât am făcut noi.

În mijlocul a totfelul de greu-

tăți și tentații, nu ne-am abătut, dovadă sunt și cele ce urmează, ci ne-am bucurat nespuse de mult când s'a ivit câte un caz, câte o dovadă că am fost înțeleși. Aceasta ne-a îndemnat să mergem cu curaj înainte. Un astfel de fapt din care se poate vedea succesul nostru, s'a petrecut în ședința camerei din ziua de 9 Februarie când d. Romulus Șeișan deputat și eminent ziarist, și-a formulat iondul interpelării din cele scrise în ziarul nostru și la care d. ministru Cancicov, a dat asigurări că guvernul va ține seamă de situația specifică din ținuturile secuizate.

Redăm mai jos din ziarul „Universul” nr. 41 din 11 Feb. a. c. felul cum au decurs debaterile privitoare la această chestiune.

„Sisteme pentru desnaționalizarea românilor din Ardeal

Comunicarea d-lui Romulus Șeișanu

D. Romulus Șeișanu: Am onoare să adresez următoarea comunicare d-lui ministru de Interne: în județene Trei Scaune, Ciuc, Odorhei și Mureș sunt numeroși notari maghiari cari practică aceleași metode condamnable pentru desnaționalizarea românilor din comunele lor, ca și sub dominația ungară. În ultimul timp s'a constatat că mai mulți notari au falsificat registrele de stare civilă, tre-

când pe români ortodoksi sau uniți de confesiune romano-catolică.

Iată ce scrie ziarul „Ținuturi secuizate” din Merceurea-Ciuc, cu data de 1 Februarie a. c.

„Cu câteva luni în urmă s'a depozitat că notarul ungar al comunei Lazareș și maghiarizat pe toți românii din satulul Onidui, trecându-i un-

(Continuarea în pag. 3-a)

Besbojnicii credinței și ai neamului Sectarismul în slujba maghiarizării

de Pr. SIMION IACOB

S'a afirmat în repetate rânduri și de oameni cu îndelungată pregătire teologică că sectele, popor al lui Antichrist, sunt un mijloc de nimicire și înca cel mai sigur al vieții sufletești a neamului nostru.

De aceea Căpriachi bisericii noastre, au dat alarma de începerea luptei contra acestor Hristoși mincinoși (Matei 24, 25) încă dela ivirea lor în ogorul bisericii, dela încetarea războiului mondial. Lupta a fost și este și azi megală, datorită faptului că mijloacele pentru luminarea poporului credincios și instruirea lui în materie de doctrina necesită cheltuieli mari pe care biserica nu le poate suporta, iar pe de alta parte legile îngăduințele ale statului autorizează pe acești lărmăși destructivi ai bisericii ortodoxe să-și propage erezile țără pic de șială prin sare deaiungul și deaiatul țării.

Sectarii înarmați cu fel de fel de broșuri și cărți de propagandă coboară în mijlocul țărănilor și sprijiniți de capital străin dat cu dobandă mare pentru nimicirea bisericii și a neamului, încredințate sunt naive pentru o doctrină polituca străină, spolia la suprațaja cu citate biblice și preocupări de ordin sufletesc. Odata ce s'a putut înghieba un mic nucleu cu o administrație identică cu cea a comsomunilor bolșevice, se începea cu tenacitate pentru distrugerea și bulgăroarea bisericii și a sâmburilor ei, se îndeamna și se instrucește la nesupunerea față de autoritățile comunale: învățător, notar, jandarmii la nesupunerea față de legile statului și necredința față de șeful lui suprem M. Ș. Regele.

Până acum vedeau cei de sus în

secte doar o sperietoare a bisericii, dar azi când ele dau zilnic examen de nesupunere față de stat, sabotare sistematică a tuturor instituțiilor de caracter religios, cultural și politic național, credem că a sosit momentul ca ei, conducătorii noștri politici în frunte cu Ogor. Minister al Cultelor să ia măsuri drastice pentru distrugerea sectelor și pe cale administrativă să caci pe teren religios moral luptă cu multă răvnă și îndemănare servitorii altorului.

Cerem smulgerea acestei buruenii rele din ogorul mînos al bisericii mai ales tot românii din ținuturile secuizate care constatăm cu multa surprindere azi ca sectele ce activează aici între românii maghiarizați, nu muncesc de dragul acestor valaht pentru a-i mîntui din focul gheenei ci muncesc finanțați cu bani ungurești ca să zădărnicească reromânizarea și dacă e posibil chiar să continue opera de maghiarizare plăindu și dobandile irecunderi dela Budapesta cu sumele de ale românilor întârziate în staulul lor rece și neprimitor și împiedecate să intre în marea armată a legionarilor crucii lui Ius și ai tronului României întregite. Susținem cu taria dela tribuna acestei gazete ca sectele (besbojnici din ținutul nostru) sunt în solda Budapestei și ajută prin conducătorii lor la maghiarizarea românilor zadar mînd în mod sistematic învoacerea lor la umanism manatim. Sectarismul activează cu multă intensitate în ținuturile secuizate mai des în comune unde acțiunea de redeșteptare a început cum sunt de ex. com. Boxadul Oltului din jud. Treiscaune, Baile-Tușnad

(continuarea în pagina 3-a.)

Horia, Cloșca și Crișan

de ADELINA PAȘNICU

(urmare)

Nădejdea de a capăta arme de foc și muniții era stiusă. Deaceia în tabloul descris mai înainte, vedem cu ce erau înarmați revoluționarii țărani, de sub comanda lui Horia, ca să deducem de ce n'au putut rezista, cu toată vitejia și îndărjirea lor, atunci când au fost atacați de trupe bine înarmate.

Ei aveau însă încredințare dela Horia, că împăratul e cu dănsii. Horia fusese de patru ori la Viena trimis de Moșii din ce în ce mai îndărjiți, de purtarea administrației haine instrumentul nobililor feudali, care-i adusese la disperare.

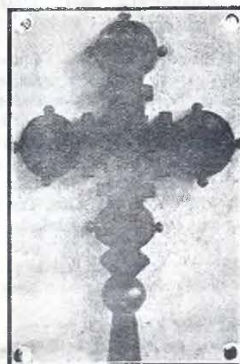
1. Războiul lui Horia stărnii interesul întregii Europe și de aici ecoul puternic pe care l-a avut în cronicile contemporane ale scriitorilor căci ea

a fost un preludeu a marii revoluții franceze care izbucni după 5 ani în 1789 având și ea caracter politic social și religios.

În artă, același răsunet l-a avut căci peste 33 de pictori și gravori au tratat subiecte din timpul războaielor dintre cari cei mai cunoscuți sunt: Jacob Adam, Sigismund Korék, Hieronimus Johann, Löschen Kohl, Franz Neuhauser, Johann Martin Stock etc.

2. Cu 20 de ani mai înainte tot în Zarand și Abrud fusese mișcarea condusă de popa Sofronie din Ciora comitatului Alba, fost iobag al familiei Barceal, pentru păstrarea legii strămoșești ortodoxe, prigonită de Casa de

Austria, care voia ca toți românii să treacă la „biserica unită”.

Crucea lui Horia, dăruită de împăratul Iosif al II-lea.

În drumurile făcute la Viena, Horia fusese însoțit de trei ori de Cloșca, odată de Popa Dumitru din Certeje

și altă dată de Dumitru Todea, primarul din Albac.

Inițiativa sa exterioră plăcută i-a procurat de fapt audiența la împăratul spune — Franz Sartori în 1816.

La turburările din Câmpeni la 24 Maiu 1782, contra arendașilor armeni cu dreptul de cărcumant, înăbușite cu cruzime, printre cei urmăritți fusese și Horia, care luă la Viena capitală dela împăratul ordin către autoritățile din Transilvania să nu execute nici o pedeapsă până nu vor primi o hotărâre împăratească, căci erau cinci luși condamnați la moarte și mulți iachși de la 3 luni până la 2 ani.

Dar ordinea împăratului se înmormântau în cancelariile administrației din Transilvania și cei ce cereau dreptate, după promisiunile împăratului, erau luați în bătaie de joc, urmându-se cu apăsările din ce în ce mai grozave pe bieții români.

(continuarea în pagina 2-a)

Horia, Cloșca și Crișan

Continuare din pag. 1-a

În 1783, Împăratul acordase toleranță deplină cultelor, dar generalul comandant intervenise pe lângă guvernul Transilvaniei să nu se aducă la cunoștința poporului, iar după ultima sa călătorie prin Transilvania, Iosif al II-lea prin „rescriptul dela 16 August 1783” lua noi dispozițiuni pentru ușurarea soartei iobagilor, ca libertatea de a se însura, de a putea îmbrățișa o meserie, a strânge avere fără voia stăpânului, cărora le pronuncea să nu mai cuteze a înstrăina averea vre-unui iobag, fără sentință judecătorească. Împunea autorităților administrative, să apere pe iobagi contra oricărui abuz din partea proprietarilor. O apropiată regulare urbanială era anunțată prin același rescript.

Dar nimic nu se făcu pentru iobagi, cari erau conștienți că ei sunt cea mai numeroasă populație din Transilvania, cum afirmă și istoricii unguri ca Contele Dominic Teleki, Gh. Rettegi la 1761, Ștefan Czövek și un raport către Maria Tereza că „Transilvania este aproape în întregime românească”.

Ei știau că și în țările vecine sunt tot români și că »Românii au poruncit odată și în Ardeal!» Ca sunt urmașii vechilor Daci pe cari i-au găsit Ungurii și Sașii când au venit în Ardeal”.

În iarna 1783, Horia pleacă din nou la Viena, dar negăsind pe Împărat îl așteaptă până vine din Italia, iar în Aprilie 1784 e primit în audiență. Poate vre-un cuvânt al Împăratului spus într-un moment de indignare firească când a văzut că nici unul din ordinele sale nu sunt executate nici de guvernanții săi, de organele administrative și ca nobilii înrați și

îndărălnici, continuă cu asuprirea lor neînfrânate de nimic, a făcut pe Horia să creadă că el are deslegare de la Iosif II. să înceapă o revoluție contra lor și că va fi sprijinit de Împărat.

În orice caz, ultima dată când a fost Horia la Viena, a fost hotărâtoare pentru începerea răscoalei.

La Viena era societatea secretă cu scop politic religioasă a „fraților de cruce” pentru eliberarea românilor din Transilvania și Banat de sub jugul asupritorilor. În această societate va fi intrat Horia și Cloșca, legându-se prin jurământ și deoia apoi n’au mărturisit nimic la judecata lor.

Tot acolo a cunoscut pe Mihai Popescu, făcând parte din armata rusească, a cărei uniformă o purta. El înainte de răscoală era cu Horia în munți, îndemnând pe țărani să asculte de Horia „care spunea că are hărtii dela împărat, ca iobagii să nu mai slujească domnilor pământești și să se ridice să i piardă pe toți nobilii și Ungurii și să le ardă și să le prade casele și averile”, aceasta fiind voința și porunca lui Iosif II.

Aratau o cruce mică de aur cu chipul împăratului, ca lumea să creadă în vorbele lui.

În vara anului 1784, mai fusese un instigator din partea Rușilor, anume Salis contra căruia, ca și a lui Mihai Popescu, se dăduse ordin de a fi imediat executat, după ce vor fi prinși, fără judecată. Dar n’au putut fi găsiți. Mihai Popescu trecuse în Moldova, după ce fusese văzut de țărani cu Horia la Bucium, la 8 Noembrie.

Adelina Pașnicu
(va urma)

Să se știe.

Din toate colțurile lumii, se ridică nori negri, cari din timp în timp sunt gata să și descarcă toată mânia lor asupra bătrânului pământ. Și dacă furtuna se va deslănțui cu greu va trece.

În Spania, frații de același sânge, se omoară unii pe alții fără să și dea seama de marele tău ce și pricinose. Deoparte naționaliști cari luptă pentru păstrarea familiei, bisericii și a tot ceea ce tradiția a adus până astăzi, iar pe de altă parte comuniștii cari vreau să surpe din rădăcini tot ce e creștinesc și să și îngăoa colții în inima tuturor țărilor din Europa. Pe lângă această boală, s’a mai întins în mare parte și nebulia unghurească: revizionismul.

Ungurii doresc din din noi Ardealul, căruia alături i a cântat numai zăngănit de sabie și eșafod. Cred oare conștiința se va mai putea înfrânge vreodată în acest pământ binecuvântat, și să trăiască din robia țărânului Român? Zădarnic au cutrecerat agenții revizionismului maghiar toate țăările în lung și în lat cu fel de fel de minciuni și au căutat să falsifice istoria pentru că dreptul nostru necunoscut, rămâne în picioare. Prin afirmația contelui Bethlen că Horia, Cloșca și Crișan nici nu au existat niciodată în Ardeal, a reușit să pună în fața opiniei publice mondiale în adevărata lătură și claritate teza revizionismului maghiar. O în me întregă știe că pe cea mai mică pietricică din Ardeal e scris un nu-

me românesc și că Ardealul a fost și este leagănul Românilor. Dar dacă doresc Ungurii pământ din corpul României Mari, să poftescă să ia, dar înainte să și amintească de arma Românilor dela Maraș și Marașești și că drumul peste Tisa la Budapesta, îl cunoaștem dela înaintașii noștri.

GRIGORE D. SANDU.

Adunarea generală a asociației de ajutor a funcționarilor financiari din județul Ciuc.

În ziua de 2 Febr. a. c. s’a ținut în orașul nostru, adunarea generală a asociației de ajutor a funcționarilor financiari din județul Ciuc. În fruntea acestei asociații cu scop atât de nobil, sunt dnii: V. Marcs, Gavril György administratori financiari, ca președinți de onoare, Luca Tomescu controlor șel, ca președinte activ și Dtru Popa controlor ca vicepreședinte.

Această asociație, deși în primul an de activitate a reușit totuși să realizeze, prin buna conducere, un venit curat de 100.000 lei numai din serbări, pe care sumă o folosește pentru ajutorarea membrilor, sub formă de împrumut.

Asociația nu urmărește un scop lărativ, neacordând nici un dividend deoarece se percepe o dobândă numai de 4% care abia acoperă cheltuielile de administrație.

Ce e nou?

De câteva zile, a luat ființă în Miercurea-Ciuc, str. I. C. Brătianu nr. 42, noua tipografie românească „Hargita”.

Fiind înzestrată și organizată după ultimile cerințe moderne, execută rapid, tot felul de imprimare, ziare, reviste, cărți etc. și cu prețuri cari nu pot suferi nici o concurență.

***

Dela 1 Martie 1937, librăria „Universul” din Miercurea-Ciuc, se va numi librăria „Ținuturi

secuizate”. Ea va funcționa în același local (str. I. C. Brătianu nr. 40) dar va fi complet reorganizată și înzestrată, spre a putea corespunde tuturor cerințelor

***

În nici o parte nu sunt așa bine conservate toate fabricatele C. A. M. ca la depozitul central a ziarului „Universul” din M.-Ciuc str. I. C. Brătianu nr. 40. Tot acolo se găsesc, tot felul de ziare, reviste, cărți etc. în l. română, franceză, germană și maghiară.

Al II-lea concurs al celor mai bune vaci de lapte din ROMÂNIA

După cum se știe, anul trecut Ministerul Agriculturii, cu concursul Sindicatului Fermierilor și al Comitetului Național al Lăptelii, a organizat un concurs pentru cele mai bune vaci de lapte din România. Rezultatul a fost cât se poate de satisfăcător. Premiul I. a fost obținut de un sătean din Mediaș, d. Stelian Dăianu, cu vaca „Luega”, care a dat 8991,9 litri de lapte în 302 zile. Concursul s’a ținut pe toată țara și a ținut 1 an de zile sub controlul Institutului Național Zootehnic și al Medicilor Veterinari de Circ. din Regiunile unde erau concurenți.

Anul acesta, în urma propunerii Institutului Național Zootehnic d. Vasile P. Sassu, Ministerul Agriculturii, a aprobat să se țină un nou concurs.

Comitetul pentru organizarea acestui concurs a hotărât să se dea pe grupe de rase și anume câte 4 premii de fiecare grupă în felul următor:

Grupa I.	
Simmental Pinzgan	
Premiul I.	20.000
Premiul II.	12.000
Premiul III.	8.000
Premiul IV.	5.000

Grupa II-a.	
Schwyz Roșie	
Premiul I.	15.000
Premiul II.	8.000
Premiul III.	5.000
Premiul IV.	3.000

Grupa III-a.	
Mtaun Stepă	
Premiul I.	10.000
Premiul II.	5.000
Premiul III.	4.000
Premiul IV.	2.000

Pe lângă aceste premii, vaca care a dat cea mai mare cantitate de lapte indiferent de rasă, va primi un supliment de 20.000 Lei așa că în total această vacă va primi 40.000 Lei, dacă este Simmental sau Pinzgan, 35.000 Lei dacă este Schwyz sau roșie și 30.000 Lei dacă este de munte sau de stepă.

Se face deci cunoscut tuturor doritorilor de a lua parte la acest

concurs, că înscrierile se primesc la Institutul Național Zootehnic până la 15 Martie cel mai târziu. Controlul vacilor va începe la 1 Mai și va dura 1 an de zile. Taxa de control este de 200 Lei.

Regulamentul acestui concurs se va trimite la cerere oricărui interesat.

† ION MOȚA

Mort în luptele din Spania pentru biserica creștină și Idela națională.

SINUCIDEREA DNEI VINTILĂ VENCIUC

Vineri, 26 Februarie a. c. la ora 5 dimineața, a fost găsită în locuința sa, spânzurată soția dlui primpretor Vintilă Venciuc din Tulgheș.

Motivele cari a îndemnat pe sinucigașă să recurgă la acest act disperat, nu se cunosc.

RĂSPÂNDIȚI ZIARUL

„ȚINUTURI SECUIZATE”

Un mare succes al ziarului nostru

(continuare din pag. 1-a)

guri de religie romano-catolică în registrele stării civile; pe câtă vreme ei erau români ortodocși sau greco-catolici. Pentru această faptă gravă, n'a fost pedepsit cum se cuvenea.

La scurt timp după aceasta s'a descoperit același lucru și în comuna Sănuțiu. Nici notarul de aci n'a primit nici o pedeapsă*.

All fapt: în ziua de 6 Ianuarie a. e., s'a organizat în sala primăriei comunei Lăzărești Ciuc, o serbare demonstrativă maghiară, la care a luat parte populația secuiască din localitate și un grup de tineri din comuna Tușnad-Băi, în prezența primarului Abraham Ion, a cantorului Eugen Imre și a fostului locotenent în armata ungară Albertini Zoltan. Serbarea aceasta a avut ca scop propaganda anti-românească. Sala primăriei era astfel decorată și costumele participanților erau în așa fel aranjate ca să iasă în evidență culorile steagului maghiar: roșu, verde, alb. În acest cadru simbolic, fostul ofițer al armatei ungare a ținut o cuvântare, îndemnând populația să și păstreze limba, credința și cultura sa maghiară și să nu trimeată copiii în alte ținuturi pentru învățatură. Reamintesc că după registrele comunei Lăzărești-Ciuc, această comună a avut până în anul 1863 o populație majoritară românească; iar de atunci încocoare ea a fost în mare parte secuizată. În

ultimul timp, ministerul educației naționale a luat o dispoziție foarte bună ca liceele din Vechiul Regat să înțrețină ca bursieri un număr de elevi din comunele locuite de români secuizați. Liceul Carol I. din Turnu-Severin înțreține doi bursieri din comuna Lăzărești. Alte licee din diferite părți ale țării deasemenea. Eu bine, împotriva acestei acțiuni culturale, impusă de interesele noastre naționale, s'a organizat contra propaganda maghiară îngăduita de autoritatea administrativă locală. Pentru ce prefectul județului Ciuc, a autorizat manifestația administrativă maghiară contra noastră, din sala primăriei comunei Lăzărești-Ciuc? Pentru ce jandarmii n'au fost prezenți acolo? Pentru ce notarii maghiari dacă s'a dovedit că au săvârșit falsul în registrele de stare civilă, n'au fost până acum sancționați?

Noi nu urmărim desnaționalizarea secuilor; înțelegem ca ei să rămână secui, să-și pastreze individualitatea lor etnică, dându-le posibilități de dezvoltare în domeniul economic și cultural; dar trebuie să reducem în rândurile noastre pe toți românii desnaționalizați. Acesta este dreptul și datorita noastră. Nu vom putea însă atinge scopul acesta, dacă vom menține în administrație elementele dușmănoase aflate în serviciul maghiarismului. Nu numai atât. Pe când sub fostul regim maghiar au fost falsificate toate înregistrările de stare civilă cu privire la înscrierile noilor născuți, la confesiuni și căsătorii, precum și la recenziile pentru școală și armată ale românilor, aceleași registre le-am acceptat și noi după unirea Ardealului traduse numai în românește, ba am lăsat tot pe notarii maghiari să practice metodele din trecut în vederea desnaționalizării românilor. Rog pe d. ministru de interne

să inițieze o comisiune pentru verifierea și revizuirea tuturor registrelor de stare civilă din județele Trei Scăune, Ciuc, Odorhei și Mureș, pe baza documentelor ce se găsec în arhivele vechi ale bisericilor și primăriilor în vederea rectificărilor. Să se facă apoi un recensământ științific în această regiune pe baza stabilirii originii etnice a tuturor locuitorilor, ca și pentru restabilirea confesiunilor, după declarațiunile locuitorilor.

Reamintesc că, dela 1919 până azi numeroase familii românești din cele patru județe, au fost secuizate prin aceleași mijloace și metode, pe care le-au înțrebuințat guvernele maghiare și comisariatul special din Tg.-Mureș înainte de război.

Rog apoi pe d. ministru de Interese sa ia măsuri pentru revizuirea nomenclaturii comunelor românești care

D. dr. Valer Oțetea
prefectul jud. Ciuc

pe baza dispozițiilor legii maghiare din 1896 au fost maghiarizate. Să se schimbe numele maghiarizate ale comunelor, cu vechile numiri românești.

Atât administrația cât și biserica și școala trebuie să lucreze în acord, pe baza unui plan bine studiat într-o problemă atât de importantă pentru noi, căci nu trebuie să uităm ce se spune la Budapesta de revizionii de acolo: „pe secuii maghiarizați trebuie să-i dominăm și să-i organizăm noi, iar nu Românii, căci numai printr'unșii vom putea să susținem pretențiile asupra Ardealului”. Deaceia se impune cu un ceas mai de vreme să rezolvăm această problemă de interes superior național, în afară de interesele politice de partid și electorale.

Răspunsul d-lui ministru Cancicov

D. Mircea Cancicov, ministerul finanțelor: În lipsa d-lui ministru de interne, țin să dau un răspuns asigurător d-lui deputat Seiganu, cu sugestiunile pe care le face d-lui ministru de interne, vor fi nu numai acceptate, dar puse în aplicare imediat, în ce privește controlul acelor falsificări sau mutațiuni nepermise, făcute în registrele de stare civilă.

În ce privește a doua sugestie ca să se facă cu atenție recensământul general, vom lua act. Recensământul îl face ministerul de interne împreună cu cel de finanțe și pentru Septembrie 1937, pregătim recensământul general al populației din țară. Prin urmare vom ține seama de sugestiile dv. și vom face ca falsificările de si-

tuaiji, din punct de vedere demografic să fie corectate potrivit situației reale.

D. N. S. Ionescu se asociază d-lui deputat Seiganu, cu atât mai mult cu cât a verificat însuși și în județul Odorhei și în alte județe, aceste registre de stare civilă care sunt ținute la biserică și în urmă sunt falsificate. Va fi foarte greu să le obținem, pentru că dacă se vor cere dela biserică fie că nu le au, fie că le vor distruge.

D. Romulus Seizeanu: Imi permit să vă fac o propunere ca dv. d-le ministru al finanțelor, împreună cu domnul ministru de interne să înființeze o comisie de specialiști pentru verificarea tuturor registrelor din comunele acestor patru județe, pe baza arhivelor vechi, care se găsec în toate comunele și la bisericile din acea regiune.

D. Mircea Cancicov, ministerul

finanțelor: Vom studia cu toată atenția propunerea dv. și țin să vă asigur că vom lua sancțiunile cele mai severe, dacă se vor face încercări de natură delictuoasă pentru a împiedica controlului nostru*.

Din cele de mai sus s'ar putea desprinde că vinovat de neglijență este d. dr. Valer Oțetea prefectul județului Ciuc. Menționăm că nu ne-am referit la dsa, care a luat imediat când s'au descoperit vinovații, măsurile cuvenite, ci la forurile superioare cari n'au ținut seama de demersurile făcute de dsa. Într'un număr viitor, vom reda documente interesante pentru restabilirea acestui adevăr.

Besbojnicii credinței și ai neamului

(continuare din pag. 1-a)

Imper și Lăzărești jud. Ciuc, unde sectarii împart regulat cărți de propagandă în limba maghiară, predică tot în aceeași limbă și îndeamnă pe sateți ca să nu asculte de preot și învățător cari sunt uneltei statului românesc. „Căci va veni vremea, când vor veni ai noștri și atunci pe acestia (ortodocșii) îi vom arunca în lacul Sf. Ana pentru că sunt anticriștii pomeții de Apocalipsă.”

Secta baptistă recunoscută de statul nostru și care e condusa, cîiși bine de maghiari: I. M. Kornai, E. Mayer, 2 jidanii Rabinovici și Leon Averbuch, 3 americani E. Ghil, D. T. Harley etc. a început a îndrăgii secuimea așa de mult încât trimite regulat dela subcentral sau Sf. Gheorghe colportorii săptămânali care-i împănăsează satele cu fel de fel de broșuri ungurești. Îi vād și pe la noi ca geamanțelele doiora de mai calurată judeo maghiară necesară mântuirii fraților întru credință. Această sectă are și o revistă de propagandă scrisă tot în limba lui Arpad. Ea apare în Timișoara sub numele de „Az údv üzenek”. Aceasta revista nu numai că sprijină opera de maghiarizare în secuire dar maghiarisează chiar și numele adepților s.ă. cari n'au fost nici odată n.ici maghiari și nici maghiarizați.

Un exemplu:

Măndruț Grigorie român sadea trecut la bapism cu soția și 4 copii,

sătean, care nici nu poate ceti în limba maghiară, primește această revistă pe numele Mandrucz Gergely. Iată numai un exemplu și de acestea putem da multe, plus cazul unei românce baptiste înmormântată de predicator ungar, ofițindul-se serviciul funebru numai în limba maghiară.

Înmărmuriți de aceste cutezanțe sectare, noi preoții din țin. secuizate cerem: înmulțirea mijloacelor de luptă contra besbojnicilor credinței și ai neamului prin zidiri de biserică ca să avem undă ne stränge credincioșii la cotihesare și o dreaptă luminare, solarizarea preoților nebugetari și numirea altor preoți noi, înzestrarea bisericilor cu cele necesare cultului și împiedicarea sectarilor de a mai ține întruniri sau de a mai fi cercetați de colportorii și predicatori.

Cum s'ăi biruim noi, cari nu avem nici biserică, nici cantor, nici cele necesare cultului, nu suntem salarizați și nici sprijin nu avem din partea nimănui. Suntem cu mâinile legate în fața unui dușman ce ne palmușește cu cutesanță nepăsarea zi de zi și ceas de ceas.

La luptă deci, la luptă dar mânăți și sprijiniți întâi de stat ca lupta noastră să nu fie zadarnică și slărșitul lipsit de bucurie.

preot SIMION IACOB

Besbojnicul == soc. celor fără Dumnezeu soc. besbojnicilor e rusească și luptă pentru distrugerea statelor prin biserică. Vezi Sfarmă Piatră Nr. de Crăciun.

Plastica Românească

Ștefan Luchian

de GH. A. FLOAREI

Cu Luchian, — școala românească de pictură — inaugurată de Origorescu și continuată de de Andreescu, urcă ultima treaptă a maturității sale artistice, precizându-și definitiv caracterul authton, românesc.

Ștefan Luchian, este fără îndoială cel mai mare pictor român, reprezentând expresia geniului nostru plastic, așa cum este Eminescu în literatură sau Enescu în muzică.

S'a născut în comuna Ștefănești, din jud. Dorohol în anul 1866, dintr'o familie de mari pro-

prietari: Dumitru și Elena Luchian (născută Chiriacescu).

Tatăl său, fiul Serdarului Vasile Luchian, fusese și maior de piotă. În 1873, familia se mută la București și Luchian care împlinește 7 ani, este dat la școala primară din Calea Călărășilor. Studiile secundare le face tot în București la liceul Sf. Sava, unde termină numai 4 clase. În clasa V-a, tatăl său cere vroia să-l facă ofițer îl ia dela liceu spre a-l da la școala militară. Luchian însă, care simțea o deosebire vo-

(continuare în pag. 5-a)

Ștefan Luchian

(continuare din pag. 3-a)

cafe pentru pictură, se opunea cu încăpăținare, vrând să se facă pictor. În cele din urmă, silit de părinți se prezintă la examen, dar nu vroia să răspundă la nici una din întrebările comisiei examinatorie și este respins. Intră la școala de Belle-Arte, unde era director pe acea vreme marele Theodor Aman. La vârsta numai de 19 ani termină cursurile acestei școli și pleacă la München, unde un an de zile studiază pictura cu marii maestri münchenezi. De aici merge la Paris unde stă 4 ani, cercetând toate muzeele și expozițiile de artă și unde frecventează în mod facultativ și Beaux Arts Intors în țară, se refugiază pentru scurt timp la mănăstirea Brebu și apoi se stabilește în București, unde lucrează până la sfârșitul vieții. În 1902, împreună cu Verona, Pătrașcu, Șt. Popescu, Artachino, G. D. Mirea ș. a. înființează „Tinerimea-Artistică”, cea mai însemnată societate de artă dela noi.

Dintre operele mai de seamă ale artistului, notăm: Saffa florăreasa, (1906) Lăutii (1912) Pe drumul suferinței (1910) Flori și Peisage dela Brebu, Turnul mănăstirii Brebu, Fata cu portocala, Moș Neculai, Hahamul din Moinești, Tătorul de lemne, Moara dela Poduri (Bacău), Cobzarul etc. — Cât a fost bolnav, a pictat mai mult flori. A murit în ziua de 27 Iunie 1916, răpus de o boală incurabilă care l'a chinat mulți ani.

Pentru timpul când a trăit și lucrat, Luchian a fost un singuratic, un izolat. Contemporanii, vrăjii de opera romanticului Grigorescu, nu au înțeles de loc pictura maestrului, pe care și-o explicau ca o indeletnicire menită să îndulcească înfrimțarea fizică de care suferea artistul.

De un temperament unic, Luchian n'a fost continuatorul înaintașilor, așa cum fusese Grigorescu și Andreescu chiar; el este un inițiator, un deschizător de drumuri, de concepte și formule artistice cu totul noi.

În afară de francezul Renoir, (un alt izolat, care până la un punct urmărea în pictură aceiași țință, problemele atacate de „zugravul nostru” nu se născuseră, nu se înfiripaseră în mințea nici unui artist încă, fie el român, fie străin. El este cel dintâi, care folosește expresia picturală, ca expresie a unei personalități.

Artistul nu trebuie nici să imiteze, nici să copieze natura, ci să o prelucereze cu mijloace proprii, lucrând în felul în care lucrează ea. Obiectele și imaginile din natură, nu trebuie luate în opera de artă, decât ca motive în care pictorul să-și poată exterioriza simțirea. În pictură singurul material de exprimare, este culoarea. Luchian, este primul la noi, care a înțeles acest mare și unic adevăr, și singurul până acum, care l-a realizat în pictura românească. Întreaga-i viață, a fost o vajnică luptă între sufletul său frământat de această problemă, și natura pe care n'a putut s'o învingă decât în momentul în care trupul slab frângându-i-se, îl imobilizează în scaunul de suferință. A fost nespus de tragică această luptă; suferința însă a fost răscumpărată de o mare și eternă glorie!

Emancipându-se de toate percepțiile și formulele curentelor de artă, care circula pe acea vreme, el merge pe un drum aparte, croit de el.

Viul colorului din tablourile sale, nu are nimic din violența exclusivă a impresionismului, după cum nimic nu are nici din bruta-

litate academismului sec, care a stăruiat atât de mult în învățământul nostru artistic.

„Pentru Luchian, culoarea are valoare intuitivă și se impresionează de ea, ca de cea mai imaterială proprietate existentă vieții!” (Fr. Șirato: Pictorul Luchian, Conf. Radio. 1932).

Toate durerile, toate bucuriile, toată frământarea sa spirituală și le modelează în pasta colorată, într'un chip neegalat încă de nimeni în arta românească.

Opera sa este o poemă suavă de iubire nemărginită pentru tot ce există în natură plină de culoare vie de lumină și adevăr, contopite în cea mai perfectă armonie colonistică.

Prin tripticul: Luchian, Andreescu, Grigorescu, pictura ro-

mânească modernă, a fost încununată cu nimbul universalității și ridicată la rangul de înaltă școală artistică.

Astăzi, putem vorbi despre o „școală românească de pictură” așa precum vorbim de „școala franceză”, „germană”, „italiană”, „spaniolă” etc.

Gh. A. Floare
Remetea-Ciuc.

S'a urcat, mult prețul încălțămintelor și articolelor de piele.

Totuși, la magazinul de încălțăminte MANDREL din Merceurea-Ciuc, puteți cumpăra cu prețurile cele mai convenabile. Este singurul magazin care a menținut prețurile vechi.

În ultimul timp au sosit tot felul de călțăminte de primăvară.

DOCUMENTE

Fotografia de jos, înfățișează pe elevii școlii primare confesionale gr. cat. din com. Imper-Ciuc, toți Români, împreună cu preotul și învățătorul lor de atunci.

Azi, n'a mai rămas nici cel puțin portul. Și aici maghiarizarea s'a făcut foarte vertiginos.

Școala românească în ținuturile secuizate

de IOAN BUCUR

În articolul, precedent arătam că rezultatele la care a ajuns școala în ținuturile secuizate, nu sunt cele dorite! Desigur că un profan, informat asupra acestor rezultate, ar acuza pe învățători, că nu-și fac datoria. Ar cădea însă, într'o greșeală mare acel care ar avea astfel de păreri. Nu, învățătorii să nu fie acuzați de această situație! Învățătorul Român i se sfășie inima de durere când vede acest spectacol, când vede că munca lui, sacrificiile pe care le-a făcut au fost de prisos! Energia lui s'a irosit într'o muncă care din cauza împrejurărilor și lipsei oricărui concurs din partea celor competenți, n'a dat rezultatele așteptate.

Se impune deci o studiere amănunțită a acestei capitale chestiuni școlare!

În primul rând, statul să controleze mai de aproape, activitatea nefostă a școlilor confesionale, cari sunt adevărate cuiburi de soviniști și ură contra școlii românești. În aceste școli nu se face propriu zis

educație, dezvoltându-se sentimentele superioare umane la copii; nici nu sunt învățați să-și iubească țara lor în care s'au născut și pe care mai târziu trebuie s'o apere în caz de primejdie. Nu! În loc de sentimente superioare este înfiltrată ura și dușmănia; în loc de dragoste de țara noastră este sădită și încurajată sfidarea a tot ce este românesc!

În toate satele unde sunt școli confesionale, acțiunea școlii de stat a fost foarte îngreuiată. Învățătorii școlilor minoritare caută să creeze atmosfera cât se poate de rea școlii românești.

Ei fiind de aceeași naționalitate cu populația, cunoscându-limbă este explicabil să exercite o influență mai mare asupra ei. În unele părți s'a întâmplat că învățătorii școlii confesionale au învățat elevii dela școala lor, nici să nu salute pe învățătorul român; iar în altele părți nu sunt lași să treacă pe lângă școala de stat!

În felul acesta se menține a ve-

nică ostilitate în populația comunei respective și școala românească de pe urma careia suferă interesele noastre naționale.

Din nefericire, nimenia nu le vede Dintr'o concepție, pe care nu o înțelegem statul încurajează înființarea și funcționarea acestor cuiburi de infecție soviniști maghiară! În multe cazuri, din cauza unor grave provocări din partea acestor școli s'a ordonat anchete în urma cărora s'a ajuns la concluzia că școala trebuie închisă.

Totuși școala a ramas să funcționeze mai departe, iar dosarele cinstite pe unde s'au rătăcit... Un exemplu: în comuna Misentea Ciuc s'a dispus în anii trecuți, facerea unei anchete la școala confesională, desigur din motivul bine justificat.

Dosarul întocmit în care era trecut și decizia consiliului permanent de a se închide școala, a fost făcut pierdut, iar școala respectivă funcționează și astăzi, fără drept de publicitate și fără autorizație de funcționare!

N'ar trebui ca d. Ministru al Educației Naționale să se sezeze de de astfel de cazuri și să sancționeze aspru pe acei cari mușamalizează unele chestiuni în detrimentul intereselor românești?

Noi nu voim să oprim pe nimeni

dela izvoarele binefăcătoare ale culturii. N'avem nici un interes să ținem în ignoranță pe concetățenii noștri unguri (așa cum ei au făcut cu noi în trecut).

Dovadă, este faptul că statul român a înființat școli și în cele mai neînsemnate cătune cu populație maghiară sau altă minoritate. Dar atunci când vedem că școlile lor se abat dela chemarea adevărată de a fi un mijloc de educație sănătoasă, de emancipare culturală, și se pun în serviciul unei idei ai cărei propovăditori urmăresc subminarea integrității noastre naționale, statul trebuie să intervină și sub justul motiv de „legitimă apărare” să le desființeze!

Fără să ne gândim la o revanșă, le putem aminti în treacăt, regimul la care au fost supuse școlile românești sub dominația ungară. Și dacă contele Apponyi striga în gura mare că: „Școala care n'are în vedere principiul că cetățenii ungurii aparțin hotărât și exclusiv patriei maghiare, degenerază într'o școală de păcătoși și trădători!” și noi putem pretinde că școlile ungurești cari se dovedesc a fi — prin atitudinea lor — dușmane statului român, trebuie considerate ca infecții și distruse fără nici o considerație!

(va urma.)